

ΠΤΕΤΩΝΤΑΣ για την Ειρήνη

Ένα βοήθημα·για σχεδιασμό μαθήματος βασισμένο στο παραμύθι
της Άννας Παπαμάρκου και του Λεωνίδα Ψέλτουρα

ΕΝΟΤΗΤΑ 2η “Ο κύκλος της βίας”

Μια προσφορά της Εταιρείας Πολιτιστικών Δραστηριοτήτων

Λωτίνος Ήλιος

Τηλ. 211.411.111.0 www.lotinosilios.gr

ΕΝΟΤΗΤΑ 2η

Ο κύκλος της βίας

Περίληψη

Εν τω μεταξύ, η μάγισσα Διχόνοια έψαχνε τρόπο για να φτιάξει την αυτοκρατορία της Βίας. Για να το πετύχει, έπρεπε να βρει ένα παιδί που ζήλευε και να ξεκινήσει από 'κει. Κάπως έτσι λοιπόν, η Διχόνοια και ο Δράκος βρέθηκαν στο δρόμο της Δροσιάς! Εκείνη έτυχε να είναι το παιδί που ζήλευε πιο πολύ. Μόλις τη φύσηξε ο Δράκος, έγινε κάτι τρομερό! Ρίγη διαπέρασαν το κορμί της και με μιας «άλλαξε». Το μυαλό και η καρδιά της παγώσανε. Δεν ένοιωθε πια καμιά συμπάθεια για κανέναν. Το μόνο που ήθελε τώρα ήταν να κάνει κακό στο Σπίθα.

Έτσι, η Δροσιά, μαγεμένη πια, πλησίασε ένα-ένα τα παιδιά και τους έβαλε λόγια εναντίον του Σπίθα. Με τη δύναμη που απέκτησε από την παγερή ανάσα του Δράκου, έγινε πολύ πειστική. Μπόρεσε να επηρεάσει τα παιδιά και να τα παρασύρει. Ήταν σαν να τα μάγεψε...

Ήρθε, λοιπόν, ο Σπίθας στο σχολείο ξέγνοιαστος και χαμογελαστός και άρχισε, όπως πάντα, να κάνει αστεία. Γρήγορα, όμως, αντιλήφθηκε πως τα παιδιά δεν είχαν πια την ίδια συμπεριφορά απέναντι του. Κανένα δε γελούσε με τα ανέκδοτά του. Όσπου, κάποια στιγμή, ένα παιδί τον φώναξε «Σαχλέ», ένα άλλο «Κλόουν» κι όλα τα παιδιά έβαλαν τα γέλια. Ο Σπίθας ένοιωσε πολύ άσχημα. Δε γελούσαν με τα αστεία του, γελούσαν με τον ίδιο. Τον κορόιδευαν!

Στις μέρες που ακολούθησαν, κανένα παιδί δεν τον ξαναφώναξε με τ' όνομά του, κανένα δεν τον αποκάλεσε «φίλο». Τον φώναζαν με ένα σωρό ανόητα παρατσούκλια, που του τρυπούσαν τα αυτιά και την καρδιά. Η Δροσιά τα είχε καταφέρει! Του είχε κλέψει το όνομα και μαζί και τη χαρά. Η Χρύσα θέλησε να υπερασπιστεί τον Σπίθα. Έτσι, αποφάσισε να μιλήσει στη Δροσιά και να την πείσει να αλλάξει συμπεριφορά. Αυτή, όμως, ήταν ανένδοτη. Στο τέλος η Χρύσα αναγκάστηκε να την προειδοποιήσει: «Δροσιά, αν δεν κάνεις κάτι, για να επανορθώσεις την αδικία, θα τα πω όλα στη δασκάλα. Θα μιλήσω και στη μαμά σου και στον μπαμπά σου. Θα μιλήσω και στη μαμά του Σπίθα. Αφού δε μιλάει εκείνος θα μιλήσω εγώ, κατάλαβες;»

Την απάντηση, όμως, που πήρε δεν την περίμενε:

«Αν τολμήσεις να μιλήσεις, θα χάσεις κι εσύ το όνομά σου, όπως και ο Σπίθας. Θα πω σε όλους πως φοβάσαι τις γατούλες και όλοι θα σε φωνάζουν ΦΟΒΙΤΣΙΑΡΑ!». Η Χρύσα, που πράγματι φοβόταν τις γάτες, αναγκάστηκε να υπακούσει στη Δροσιά. Έτσι, δε μίλησε σε κανένα μεγάλο και σταμάτησε να κάνει παρέα με το Σπίθα.

Όταν ο Σπίθας είδε πως η φίλη του άλλαξε συμπεριφορά απέναντί του, αποφάσισε να της μιλήσει. Την περίμενε, λοιπόν, μετά το σχολείο στο δρόμο για το σπίτι. Η Χρύσα όμως δεν ήταν μόνη της. Η Δροσιά την τραβούσε από το χέρι σχεδόν με το ζόρι. Μόλις ο Σπίθας χαιρέτησε τη Χρύσα, η Δροσιά μπήκε ανάμεσα τους φωνάζοντας: «Φύγε από τη μέση κλόουν, μας εμποδίζεις!»

Δεν ήθελε και πολύ. Μόλις τον αποκάλεσε «κλόουν», ο Σπίθας την έσπρωξε, η Δροσιά ανταπέδωσε, η Χρύσα μπήκε στη μέση για να τους σταματήσει κι έτσι έγιναν και οι τρείς ένα κουβάρι από σπρωξιές, δαγκωνιές κι ένα σωρό βιαιοπραγίες, ώσπου ξαφνικά...

Άνοιξε η γη και τα παιδιά άρχισαν να κυλάνε μέσα σ' ένα σκοτεινό τούνελ... Αααα!!!

Προτάσεις για συζήτηση

Συζητάμε για τους τρεις χαρακτήρες του κύκλου της βίας (θύτης, θύμα, παρατηρητής). Δίνουμε έμφαση στο ότι το σπάσιμο του κύκλου είναι ευθύνη όλων.

Βία ασκούμε μόνο με τις πράξεις μας ή και με τα λόγια και τις σκέψεις μας; Φέρνουμε παραδείγματα.

Ένα παράδειγμα βίας με τη σκέψη μας: 'Ένα παιδί έκτης τάξης σε σχολείο της Ταϋλάνδης, κάθισε δίπλα σ' ένα φυτό και του έστελνε αρνητικές σκέψεις (το παιδί λίγες μέρες πριν είχε συμετάσχει σ' ένα πείραμα στο ίδιο σχολείο, όπου μαζί με άλλα παιδιά έστελναν σκέψεις αγάπης σε φυτά, τα οποία μεγάλωσαν πιο γρήγορα από άλλα, παρότι βρίσκονταν στις ίδιες συνθήκες περιβάλλοντος, εδάφους και νερού).

Όπως είπε το παιδί προσπαθούσε επί τρεις ώρες να επηρεάσει το φυτό με αρνητικές σκέψεις. Πράγματι το φυτό μαράθηκε. Βέβαια τα αρνητικά αποτελέσματα τα ένιωσε και ο ίδιος, αφού λίγο αργότερα είχε τρομερό πονοκέφαλο, πόνους στο στομάχι και τάση προς εμετό.

Όποια σκέψη κάνουμε, περνάει πρώτα από το σώμα μας, επηρεάζοντας καταρχήν εμάς τους ίδιους. Αν είναι αρνητική (θυμός, ζήλεια, κακία κ.α.) μας βλάπτει και μας γεμίζει με θλίψη, αν είναι θετική (αγάπη, καλοσύνη, συμπόνια κ.α.) μας ωφελεί και μας δίνει χαρά.

Πώς καταλαβαίνω τη φράση του Γκάντι: "Κάποτε η αρχηγική ικανότητα είχε να κάνει με τη μυϊκή δύναμη, όμως σήμερα έχει να κάνει με την ικανότητα να τα πηγαίνεις καλά με τους άλλους."

Βρίσκουμε παραδείγματα ανθρώπων, μέσα από την παγκόσμια ιστορία, που αντιμετώπισαν τη βία με ειρηνικό τρόπο (π.χ. Μαχάτμα Γκάντι, Νέλσον Μαντέλα, Μάρτιν Λούθερ Κίνγκ, Ριγκομπέρτα Μεντσού). Συζητάμε για την προσωπικότητά τους, τι κατάφεραν και με ποιον τρόπο;

Βασική Αξία:

MΗ-BΙΑ

Άλλες Αξίες:

ΑΜΟΙΒΑΙΟΤΗΤΑ
ΣΕΒΑΣΜΟΣ

Παροιμίες και ρητά

“Η βία γεννά βία”

ΓΚΑΝΤΙ

“Το να πολεμάς το κακό με κακό δε βοηθά κανέναν. Ο οφθαλμός αντί οφθαλμού, καταλήγει να κάνει όλο τον κόσμο τυφλό”

ΓΚΑΝΤΙ

“Η μη-βία είναι η μεγαλύτερη δύναμη που έχει στη διάθεσή της η ανθρωπότητα”

ΓΚΑΝΤΙ

“Η βία καθυποτάσσει τα πάντα, αλλά οι νίκες της είναι σύντομης διάρκειας”

ΑΒΡΑΑΜ ΛΙΝΚΟΛΝ

“Η βία δεν είναι δύναμη, αλλά έλλειψη δύναμης”

ΕΜΕΡΣΟΝ

“Η βία είναι το τελευταίο επιχείρημα των αποτυχημένων”

ΙΣΑΑΚ ΑΣΙΜΟΦ

Οι σοφοί άνθρωποι δεν ανοίγουν το στόμα,
οι δυνατοί άνθρωποι δεν σηκώνουν τη γροθιά
ΒΙΕΤNAMEΖΙΚΗ ΠΤΑΡΟΙΜΙΑ

Από το εγχειρίδιο του Ε.Ψ.Υ.Π.Ε για την πρόληψη της βίας ματαξύ μαθητών

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ι. Τσιάντης MD, DPM, FRC Psych.

Αν. Καθηγητής Παιδοψυχιατρικής, Πρόεδρος Ένωσης Ιατρικών Ειδικοτήτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κλάδος Παιδικής και Εφηβικής Ψυχιατρικής (UEMS)

Τα χαρακτηριστικά των παιδιών που εμπλέκονται σε περιστατικά εκφοβισμού και βίας στο σχολείο

Τα παιδιά-θύματα, πάνω στα οποία ασκείται βία, είναι συνήθως παιδιά:

- ▶ με περισσότερο άγχος και ανασφάλεια από τους άλλους μαθητές
- ▶ ήσυχα και ευαίσθητα
- ▶ εσωστρεφή και μοναχικά
- ▶ με χαμηλή αυτοεκτίμηση
- ▶ φοβισμένα και με παθητική στάση απέναντι στη βία
- ▶ δύσκολα υπερασπίζονται τον εαυτό τους

Τα παιδιά-θύτες, αυτά που ασκούν βία σε άλλα, είναι συνήθως παιδιά:

- ▶ με χαμηλή αυτοεκτίμηση, ενώ φαίνονται σίγουρα για τον εαυτό τους
- ▶ ενεργητικά και υπερδραστήρια
- ▶ επιθετικά
- ▶ επιρρεπή σε παραβίαση κανόνων και σε αντικοινωνικές συμπεριφορές
- ▶ ικανά να ξεφεύγουν από δύσκολες καταστάσεις
- ▶ δίχως ηθικούς ενδοιασμούς ή τύψεις για τις πράξεις τους

Τα παιδιά-παρατηρητές περιστατικών βίας διαχωρίζονται σ' αυτά που:

- ▶ υποστηρίζουν το θύτη με γέλια, χειροκροτήματα και άλλες επιδοκιμασίες
- ▶ απομακρύνονται από τη σκηνή και κάνουν ότι δεν είδαν τίποτα
- ▶ θυματοποιούνται, τρομοκρατούνται, «παγώνουν»
- ▶ δεν ξέρουν τι να κάνουν, είναι σε αμφιθυμία και δεν παίρνουν θέση
- ▶ προσπαθούν να βοηθήσουν το θύμα, αποδοκιμάζουν το θύτη και τρέχουν να φέρουν βοήθεια

Από το εγχειρίδιο του Ε.Ψ.Υ.Π.Ε για την πρόληψη της βίας μεταξύ μαθητών

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ι. Τσιάντης MD, DPM, FRC Psych.

Αν. Καθηγητής Παιδοψυχιατρικής, Πρόεδρος Ένωσης Ιατρικών Ειδικοτήτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κλάδος Παιδικής και Εφηβικής Ψυχιατρικής (UEMS)

Ενέργειες του εκπαιδευτικού για την πρόληψη του εκφοβισμού και της βίας στο σχολείο

Για την πρόληψη του εκφοβισμού και της βίας στο σχολείο ο εκπαιδευτικός πρέπει:

- ▶ να συζητά με τους μαθητές για τα δικαιώματά τους, τους κανόνες συμπεριφοράς, στο σχολείο και τους τρόπους αντιμετώπισης του εκφοβισμού και της βίας στο σχολείο
- ▶ να παρέχει από νωρίς στους μαθητές κατάλληλους τρόπους έκφρασης της επιθετικότητας (όπως τα αδλήματα, οι τέχνες κτλ.) και ανάλογες ευκαιρίες για επιτεύγματα και καταξίωση
- ▶ να ενισχύει τη φιλία μεταξύ των μαθητών και να αναδεικνύει την αλληλεγγύη της παρέας των φίλων ως το πλέον κατάλληλο μέσο για την αντιμετώπιση περιστατικών εκφοβισμού και βίας στο σχολείο
- ▶ να ευαισθητοποιεί τους γονείς για το πρόβλημα, στις ατομικές και στις ομαδικές συνεργασίες
- ▶ να αντιμετωπίζει τις αιτίες απομόνωσης και περιθωριοποίησης μαθητών
- ▶ να δείχνει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την ένταξη στη σχολική ομάδα των νεοφερμένων μαθητών ή των μαθητών με ειδικά προβλήματα και ανάγκες
- ▶ να ασκεί ουσιαστική εποπτεία των χώρων του σχολείου στους οποίους πιθανολογείται εκδήλωση εκφοβισμού και βίας μεταξύ των μαθητών.

Από το εγχειρίδιο του Ε.Ψ.Υ.Π.Ε για την πρόληψη της βίας ματαξύ μαθητών

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ι. Τσιάντης MD, DPM, FRC Psych.

Αν. Καθηγητής Παιδοψυχιατρικής, Πρόεδρος Ένωσης Ιατρικών Ειδικοτήτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κλάδος Παιδικής και Εφηβικής Ψυχιατρικής (UEMS)

Ενέργειες του εκπαιδευτικού για την αντιμετώπιση του εκφοβισμού και της βίας στο σχολείο

**Ο εκπαιδευτικός για την άμεση αντιμετώπιση περιστατικών εκφοβισμού
και βίας στο σχολείο πρέπει:**

- ▶ να διαβεβαιώσει το παιδί-θύμα ότι «δεν ευθύνεται το ίδιο για ότι έχει συμβεί»
- ▶ να του θυμίσει ότι το νοιάζεται και ότι ο εκπαιδευτικός μπορεί να το προστατεύει
- ▶ να του πει ότι τα πράγματα μπορούν να αλλάξουν μόνο αν «σπάσει η σιωπή» και να εξηγήσει ότι η κοινοποίηση των περιστατικών εκφοβισμού και βίας στο σχολείο δεν αποτελεί «κάρφωμα»
- ▶ να συζητήσει το γεγονός στην ομάδα τάξης ως κάτι σοβαρό και ως ευθύνη όλων, να κινητοποιήσει την αλληλεγγύη των μαθητών
- ▶ να προτείνει στο παιδί και στην ομάδα τάξης πρακτικούς τρόπους για την αντιμετώπιση δύσκολων καταστάσεων
- ▶ να ενημερώσει αμέσως τους γονείς του παιδιού
- ▶ να ενημερώσει παράλληλα την ομάδα των εκπαιδευτικών και το διευθυντή του σχολείου
- ▶ εάν κρίνεται αναγκαίο, να ζητήσει τη βοήθεια ενός ειδικού ψυχικής υγείας

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ

Έρευνα του Εργαστηρίου Ποινικών και Εγκληματικών Έρευνών του Πανεπιστημίου Αθηνών έδειξε ότι η προβληματική σχέση με την οικογένεια και οι κακές συναναστροφές είναι οι βασικοί παράγοντες που οδηγούν τα παιδιά σε παράνομες πράξεις.

1. Οικογένεια

A.

Έρευνα του Πανεπιστημίου Αθηνών έδειξε ότι το 60% των μαθητών που έχουν παραβατική συμπεριφορά, συγκρούονται με τους γονείς τους σχεδόν καθημερινά.

B. ΠΟΣΟΣΤΟ ΔΙΑΖΥΓΙΩΝ

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ

2. Συναναστροφές

A.

Έρευνα του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
έδειξε ότι τα παιδιά, μέχρι να φτάσουν στην εφηβεία, έχουν δει στην τηλεόραση πάνω από 8.000 φόνους και 120.000 πράξεις βίας!

B.

Έρευνες έδειξαν ότι οι νέοι σήμερα βλέπουν τηλεόραση ή παίζουν ηλεκτρονικά παιχνίδια κατά έσο όρο 3-4 ώρες την ημέρα.
Αυτό σημαίνει ότι όταν φτάσουν στην ηλικία των 18 χρονών έχουν ήδη περάσει 6 ολόκληρα χρόνια μπροστά σε μία οιθόνη! Δηλαδή το 1/3 της ζωής τους!

Ο Πλάτωνας στην “Πολιτεία” αναφέρει:

Είναι ανάγκη οι νέοι να δέχονται παραστάσεις και εντυπώσεις όμορφες, έτσι ώστε, ευθύς από την παιδική τους ηλικία, να οδηγούνται ανεπαίσθητα στην αγάπη, στη μίμηση του καλού και στην τέλεια αφομοίωση μαζί του.

Η αιτία πίσω από το πρόβλημα

Μία έρευνα, στην οποία συμμετείχαν άνθρωποι σχεδόν από όλα τα μέρη της γης, έδειξε ότι το 70% των ανθρώπων πιστεύει πως τα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε σήμερα οφείλονται πρωτίστως στην κρίση των ηθικών αξιών!

Ελευθεροτυπία 28/01/2010

Η λύση στο πρόβλημα

Να εμπνεύσουμε τα παιδιά, μέσα από το τρίπτυχο της οικογένειας, της εκπαίδευσης και του πολιτισμού, με:

- Αρετές και Ιδανικά
- Υγιή Πρότυπα
- Υψηλούς στόχους
- Ευγενή Οράματα
- Ήθος και Αρχές

ΛΟΓΙΑ ΠΟΥ ΕΜΠΝΕΟΥΝ

Τα παιδιά είναι σαν τα δέντρα. Αν μείνουν αφρόντιστα, θα φυτρώσουν στραβά και θα γίνουν άκαρπα. Αν περιποιηθούν θα γίνουν πολύκαρπα και κερδοφόρα.

Παρομοίως, με αγωγή προσεγμένη και παιδεία κατάλληλη, τα παιδιά θα οδηγηθούν στην αρετή και την ευδαιμονία.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ

Η μοναδική ελπίδα για τη σωτηρία της ανθρωπότητας είναι η εκπαίδευση.

ΜΠΕΡΝΑΡΝΤ ΣΩ

Η τύχη των κρατών βασίζεται στην εκπαίδευση των νέων.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ

Η οικογένεια είναι η βάση της ανθρώπινης αρετής.

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ

Αν κάνεις σχέδια για ένα χρόνο, φύτεψε ρύζι.
Αν κάνεις σχέδια για δέκα χρόνια, φύτεψε δέντρα.
Αν κάνεις σχέδια για εκατό, τότε εκπαίδευσε παιδιά.

ΚΟΜΦΟΥΚΙΟΣ

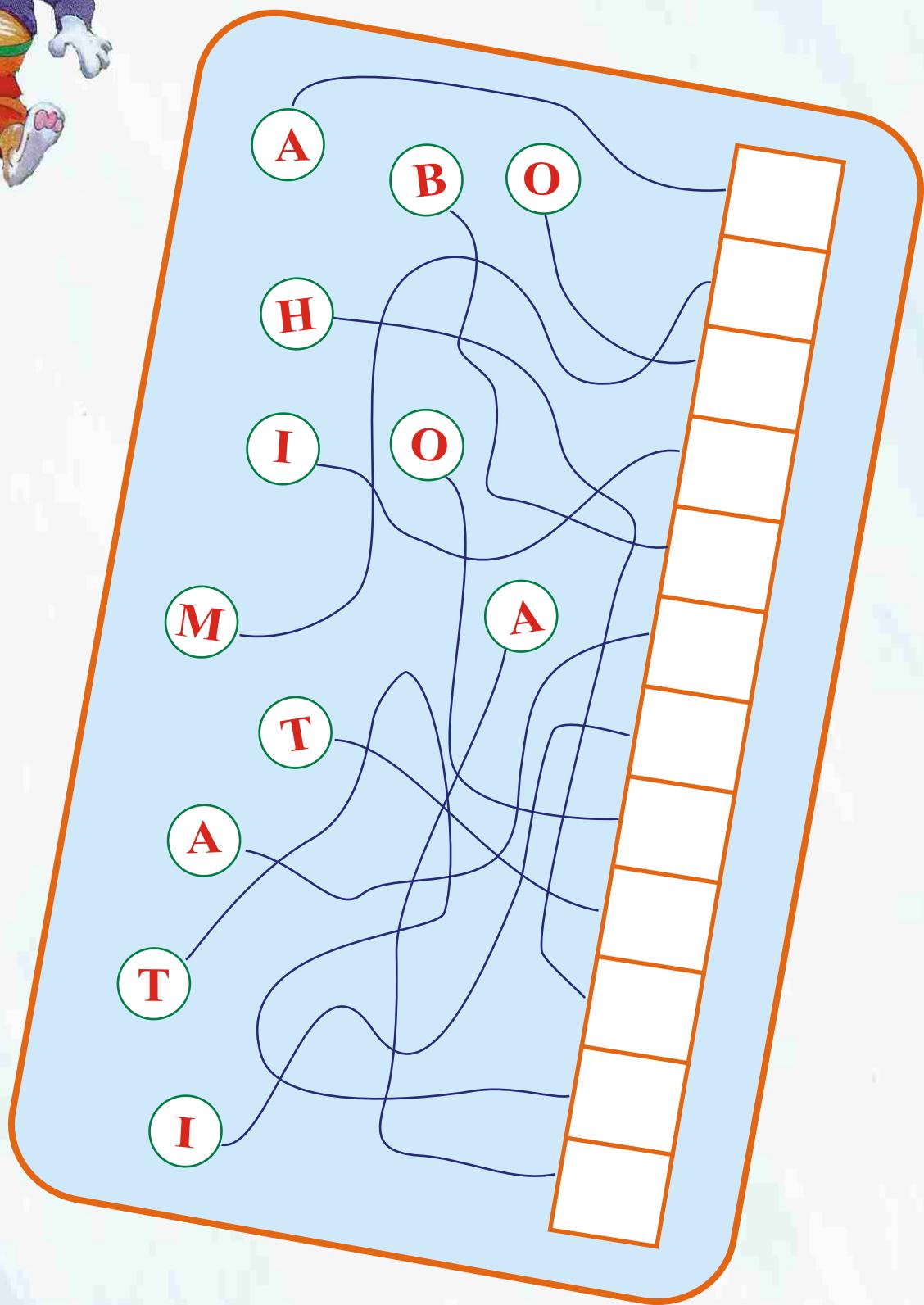

Βοήθησε τα παιδιά να βγουν
έξω από το λαβύρινθο
του κύκλου της βίας

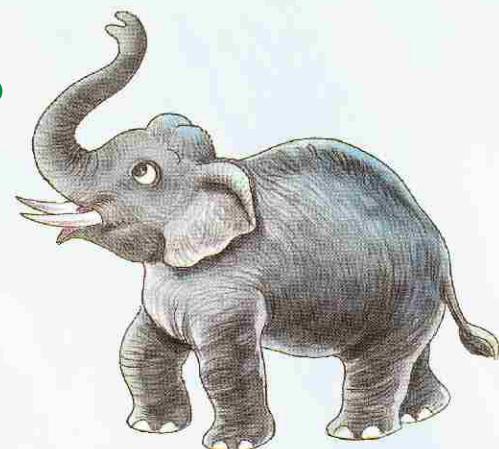
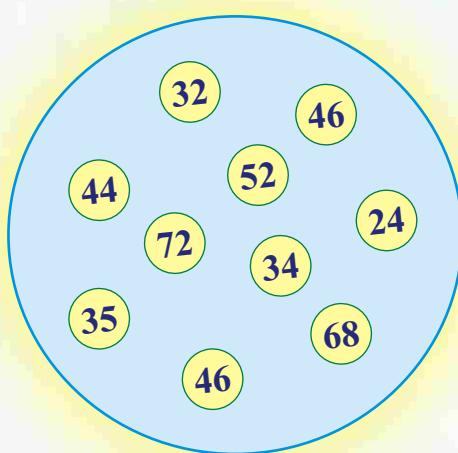

Ακολούθησε τις γραμμές και βρες
τη λέξη που σχηματίζεται

Από τα παρακάτω τετράγωνα διάγραψε τους αριθμούς που είναι στο διπλανό κύκλο και διάβασε το ορητό που θα προκύψει.

Π	Π	Η		K	B	I	A	A	K		Γ	Λ	Δ	E	N
46	32	4		72	7	18	40	35	24		24	52	11	9	55
	Π	E	I	N	A	I		Δ	Y	N	A	M	H	M	
	32	2	30	10	14	15		51	21	14	8	11	31	34	
					P	A	Λ	Δ	A	I					
					32	2	18	2	14	68					
Π	E	Λ	Λ	E	I	Ψ	H		Δ	Y	N	A	M	H	Σ
46	6	23	10	51	18	15	13		4	2	40	14	8	11	23

ΟΜΑΔΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

ΠΑΝΤΟΜΙΜΑ-ΘΕΑΤΡΟ

Γράφουμε σε χαρτάκια διάφορα συναισθήματα και τα βάζουμε μέσα σ' ένα κουτί. Αν θέλουμε να δουλέψουμε κάοια συγκεκριμένα συναισθήματα, βάζουμε αυτά, διαφορετικά επιλέγουμε έναν μεγάλο κατάλογο συναισθημάτων. Στη συνέχεια μπορούμε να κάνουμε δύο ειδών παντομίμα:

- Σηκώνεται ένα-ένα παιδί πιάνει στην τύχη μια καρτέλα και εκφράζει με παντομίμα το συναίσθημα που αναγράφεται. Τα υπόλοιπα παιδιά προσπαθούν να μαντέψουν.
- Τα παιδιά γίνονται ζευγάρια (ή δύο ομάδες) και χωρίζονται σε α' και β' ρόλους. Το α' παιδί (ή ομάδα) επιλέγει μια καρτέλα και δείχνει με παντομίμα το συναίσθημα. Το β' απαντά κάνοντας παντομίμα το αντίθετό του. Στη συνέχεια το β' παιδί (ή ομάδα) επιλέγει καρτέλα και το α' απαντάει.

«Εκφράζοντας τα συναισθήματά μας»

Α' επιλογή: Τα παιδιά κινούνται-χορεύουν ελεύθερα στο χώρο στο ρυθμό της μουσικής. Μόλις η μουσική σταματήσει, ο συντονιστής φωνάζει ένα συναίσθημα και τα παιδιά το εκφράζουν με παντομίμα και ήχους. Η μουσική ξαναρχίσει και τα παιδιά κινούνται και πάλι ελεύθερα στο χώρο, μέχρι το επόμενο παράγγελμα.

Β' επιλογή: Επαναλαμβάνεται η άσκηση με μια επιπλέον οδηγία: για τα θετικά συναισθήματα ο συντονιστής χρησιμοποιεί λεπτή-ψιλή φωνή, ενώ για τα αρνητικά χοντρή-μπάσα φωνή. Αντιστοίχως τα παιδιά στα θετικά συναισθήματα θα πρέπει να δώσουν μια ανοδική κατεύθυνση στο σώμα τους, ενώ στα αρνητικά μια καθοδική.

Γ' επιλογή: Στο κασετόφωνο ακούγονται διάφοροι ήχοι. Καλό είναι να υπάρχουν λεπτοί ήχοι (π.χ. βιολί, φλάουτο, σοπράνο) και χοντροί ήχοι (βιολοντσέλο, τούμπα, φωνή μπάσου) σε μια αντιπροσωπευτική εγγραφή 30-40 δευτερολέπτων. Τα παιδιά αποδίδουν με το σώμα τους το συναίσθημα που τους δημιουργεί ο ήχος.

ΟΜΑΔΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

ΟΜΑΔΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Αποτυπώνοντας τα συναισθήματα του Σπίθα, της Δροσιάς και της Χρύσας.

Υλικά:

Λευκό χαρτί του μέτρου

Χρώματα (μαρκαδόρους ή τέμπερες)

Συζήτηση:

Τι είναι τα συναισθήματα; Έχουν όλοι οι άνθρωποι συναισθήματα; Είναι τα ίδια σε όλους; Από τί εξαρτώνται; Από κάτι που ακούσαμε; Είδαμε; Σκεφτήκαμε;
Τι συναισθήματα διακρίνουμε στη Χρύσα, στη Δροσιά και στο Σπίθα στην ιστορία;

Καταγραφή Συναισθημάτων:

Αφού ανακαλύψουμε τόσο τα θετικά όσο και τα αρνητικά συναισθήματα που ένοιωσαν οι ήρωες μέχρι αυτό το σημείο της ιστορίας, τα καταγράφουμε. Δημιουργούμε μια λίστα συναισθημάτων για τον κάθε ήρωα της ιστορίας κάτω από το όνομά του.

Δημιουργία:

Χωρίζουμε τα παιδιά σε ομάδες και πραγματοποιούμε την εργασία σε τρεις φάσεις:

Αποφασίζουμε ποιον ήρωα θα αποτυπώσουμε και γράφουμε το όνομά του ψηλά στο χαρτί. Ένα παιδί ξαπλώνει πάνω στο χαρτί και ζωγραφίζουμε το περίγραμμα του.

Η ομάδα χρωματίζει και ολοκληρώνει τη μορφή του σαν τον ήρωα που έχει επιλέξει (Σπίθας, Δροσιά ή Χρύσα)

Με τη λίστα των συναισθημάτων του ήρωα τα παιδιά συζητάνε και αποφασίζουν σε πιο σημείο του σώματος νοιώθει το κάθε συναίσθημα του π.χ. χαρά στην καρδιά, ενθουσιασμός στο κεφάλι, φόβος στα πόδια, λύπη στο στομάχι ή όπως εκείνα κρίνουν καλλίτερα.

Γράφουν τα συναισθήματα στο σώμα του ήρωα επιλέγοντας αν θέλουν και το χρώμα που του ταιριάζει καλλίτερα π.χ. κόκκινο για θυμό, καφέ για λύπη κ.ο.κ.

Εναλλακτικά μπορούν οι λέξεις να είναι γραμμένες σε καρτέλες για να κολληθούν αντιστοίχως.

ΟΜΑΔΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

«Μιλώ χωρίς λόγια»

Τα παιδιά χωρίζονται σε δύο ομάδες. Στόχος είναι να επικοινωνήσουν μεταξύ τους χωρίς λέξεις, χρησιμοποιώντας τη φωνή τους με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο. Ο συντονιστής δίνει κάθε φορά τη συνθήκη στα παιδιά και την εξελίσσει (π.χ. περπατάμε, συναντιόμαστε, αναμετριόμαστε, συζητάμε, θυμώνουμε, αντιδικούμε, συμφιλιωνόμαστε, ομονοούμε, συνυπάρχουμε κ.λ.π.)

«Με τα μάτια κλειστά μπαίνω στη θέση του φίλου μου»

Δύο μικρές ομάδες τοποθετούνται αντικριστά με την πλάτη ακουμπισμένη στους τοίχους. Τα μέλη της κάθε ομάδας στέκονται σε απόσταση το ένα από το άλλο. Δίνουμε την οδηγία τα παιδιά να παρατηρήσουν καλά το χώρο, τη θέση τους και το ποιος βρίσκεται απέναντί τους. Στη συνέχεια τους ζητάμε να κλείσουν τα μάτια και το κάθε παιδί ν' ανταλλάξει τη θέση του με το παιδί που βρίσκεται απέναντί του.

«Συνυπάρχουμε χωρίς αρχηγό»

Στην άσκηση αυτή θέλουμε να πετύχουμε η ομάδα να κάνει κάτι ταυτόχρονα χωρίς προσυνεννόηση και χωρίς την καθοδήγηση κάποιου. Όλοι περπατούν ζωηρά στο χώρο. Προσπαθούν να σταματήσουν ταυτόχρονα, χωρίς κάποιος να δώσει το σύνθημα. Τη στιγμή της ακινησίας κοιτάζονται όλοι στα μάτια. Στη συνέχεια, πρέπει επίσης να ξεκινήσουν όλοι μαζί χωρίς κάποιος να δώσει το παράγγελμα. Στην εξέλιξη της άσκησης η ομάδα θα μπορεί να κινηθεί σαν ένας άνθρωπος με τον ίδιο τρόπο π.χ. πηδηματάκια, ή να βγάλει τον ίδιο ήχο (ένα μουρμουρητό, ή να ξαπλώσει στο πάτωμα, να μπουσουλήσει, να τραγουδήσει κ.λ.π.)